2-24046190-12-2-25042024-1
Dosarul nr. 2-5828/2024

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

01 octombrie 2026 mun. Chișinău
Judecătoria Chișinău, sediul Centru
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, Judecător Muruianu Maria
Grefier Popa Veronica, Cuțitaru Laurenția

Examinând în ședință publică, cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de acțiunea înaintată de SRL „Gordincom”, Gherman Ala, Gherman Ion, Gherman Pavel către Ministerul Justiției și Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii,-

CONSTATĂ:

Circumstanțele cauzei:

La 25 aprilie 2024, SRL „Gordincom”, Gherman Ala, Gherman Ion, Gherman Pavel a sesizat Judecătoria Chișinău (sediul Centru) cu acțiune către Ministerul Justiției și Procuratura Generală, prin care a solicitat:

- a admite spre examinare în conformitate cu prevederile Legii nr. 1545/1998;

- obligarea prezentării scuzelor publice de către Instituția Procuraturii;

*- compensarea și încasarea cheltuielilor suportate, a prejudiciilor cauzate și a altor cheltuieli aferente susținute la stabilirea adevărului în cauza penală nr. *****și a faptului comiterii infracțiunii în procesul penal nr. *****.*

În motivarea acțiunii, reclamanții indică că, la 04 martie 2009 a fost pornită urmărirea penală nr. *****, conform indicilor infracţiunii prevăzute de art.195 Codul penal.

Afirmă reclamanții că, învinuirea s-a întemeiat pe un act falsificat, intitulat „Act de verificare a decontărilor între SRL „Gordincom” și ***** la 01.03.2008”, în sumă de 12.193.828,00 lei.

Totodată, reclamanții relevă că, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 aprilie 2024, pronunțată în dosarul penal nr. *****, s-a constatat definitiv falsificarea probei menționate de către cetățeanul *****, în scopul acuzării mincinoase a membrilor familiei Gherman și a SRL „Gordincom”.

Reclamanții susțin că urmărirea penală a fost pornită și instrumentată în mod abuziv, în baza unor probe falsificate, ceea ce le-ar fi încălcat drepturile

fundamentale, le-ar fi afectat onoarea și demnitatea, precum și activitatea economică a întreprinderii pe o perioadă îndelungată.

De asemenea, reclamanții menționează că, în cursul urmăririi penale, au fost efectuate două expertize judiciare contabile.

Totodată, subliniază că, în vederea dovedirii și documentării faptelor ilicite pe care le invocă, aceștia afirmă că au suportat cheltuieli materiale pentru efectuarea expertizelor asupra actului contestat, care ar fi stat la baza dosarului penal menționat, după cum urmează: - Raportul de expertiză judiciară nr. 093 din 30 septembrie 2020, întocmit de Biroul Asociat de Expertiză Judiciară CEXIN, de expertul criminalist Gheorghe Golubenco, în valoare de 2.005,00 lei, cheltuială confirmată prin ordinul de încasare din 29 septembrie 2020; - Raportul de expertiză judiciară nr. 126 din 5 octombrie 2020, întocmit de Biroul Asociat de Expertiză Judiciară CEXIN, de expertul criminalist Nicolai Melnicenco, în valoare de 4.205,00 lei, cheltuială confirmată prin ordinul de încasare din 29 iulie 2020.

Inter alia, acțiunea a fost întemeiată pe următoarele prevederi legale: articolele 2007, 2036 din Codul civil, articolele 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 a Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată, art. 166 Cod de procedură civilă, articolele 6, 13 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, art. 1 al Primului Protocol adițional la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Prin încheierea din 29 aprilie 2024, nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată (f.d.46-47, vol. I)

La 30 mai 2024, reclamanții, prin intermediul cancelariei instanței au depus ***cerere de concretizare***. (f.d.28-31, vol. I)

De esență, au invocat ca temei legal art. 3 alin. (1), lit. e) din Lege, care prevede expres că, în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislaţiei.

Reiterează că, la 25 martie 2009, în cadrul percheziţiilor efectuate pe marginea procesului penal nr. *****de către angajații DCCO DSO al MAI, au fost ridicate, potrivit susținerilor reclamanților, documentele ce aparțineau SRL „Gordincom” și SRL „Penomet Grup”, precum și sume de bani în proporții deosebit de mari de la cetățeanul *****.

În continuare, reclamanții susțin că, în cadrul efectuării măsurilor operative de investigații, organul de urmărire penală ar fi ridicat de la cetățeanul ***** și ar fi administrat în calitate de probă de acuzare un înscris pretins contabil, pe care îl califică drept falsificat, intitulat „Act de verificare a decontărilor între SRL „Gordincom” și ***** la 01 martie 2008”, în care era indicată suma de

12.193.828,00 lei. Potrivit reclamanților, acest înscris ar fi constituit temei pentru imputarea pretinsei însușiri ilegale a sumei respective lui Gherman Ion, Gherman Ala, SRL „Gordincom” și SRL „Penomet Grup”.

Reclamanții invocă faptul că înscrisul contestat ar fi servit drept temei pentru emiterea ordonanțelor de punere sub învinuire a lui Gherman Ion și Gherman Ala, în legătură cu pretinsa însușire a mijloacelor bănești în proporții deosebit de mari. În susținerea poziției lor, aceștia fac trimitere la decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 aprilie 2024, pronunțată în cadrul procesului penal nr. *****, pe care o invocă drept temei juridic principal al acțiunii, susținând că prin aceasta ar fi fost constatată falsificarea înscrisului respectiv.

Totodată, reclamanții consideră că, în conformitate cu prevederile art. 94, 100 și 101 din Codul de procedură penală, organului de urmărire penală îi revenea obligația de a verifica veridicitatea și legalitatea probei înainte de administrarea acesteia și de utilizarea sa în scopul fundamentării acuzațiilor și efectuării acțiunilor procesuale de constrângere. Neîndeplinirea acestor obligații ar fi determinat încălcarea prevederilor art. 8 alin. (2) din Codul de procedură penală, referitoare la prezumția nevinovăției și la principiul potrivit căruia nimeni nu este obligat să-și dovedească nevinovăția.

În aceeași ordine de idei, reclamanții afirmă că acțiunile organului de urmărire penală s-ar fi desfășurat în baza înscrisului contestat, deși, în opinia lor, existau deja probe care puneau la îndoială temeinicia pretențiilor formulate de *****. În acest sens, fac trimitere la raportul de expertiză contabilă nr. 1705 din 29 iulie 2009 și la raportul de expertiză contabilă nr. 2901 din 29 octombrie 2010, întocmite de experții judiciari ai Centrului Național de Expertize Judiciare, pe care le invocă în susținerea poziției lor.

De asemenea, reclamanții subliniază că suma de 12.193.828,00 lei indicată în înscrisul contestat ar fi depășit cumulativ fondurile statutare și activele SRL „Gordincom”.

Aceștia susțin că acuzațiile formulate în baza înscrisului respectiv ar fi generat riscuri patrimoniale și morale considerabile pentru membrii familiei Gherman, inclusiv prin prisma consecințelor pe care le-ar fi putut produce asupra patrimoniului, reputației și vieții de familie, precum și asupra rudelor de gradul întâi.

Reclamanții mai arată că, după obținerea accesului la materialele procesului penal nr. *****, au depus o plângere penală privind falsificarea de către ***** a actului de verificare a decontărilor menționat.

În vederea verificării înscrisului și a susținerii poziției lor, aceștia afirmă că au suportat cheltuieli pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. 093 din 30 septembrie 2020, și a raportului de expertiză judiciară nr. 126 din 5 octombrie 2020, cheltuieli a căror compensare o solicită în prezenta cauză.

În acest context, reclamanții apreciază că verificarea autenticității și legalității înscrisului trebuia realizată înainte de utilizarea acestuia în susținerea acuzațiilor și de întreprinderea acțiunilor procesuale împotriva persoanelor vizate.

Aceștia invocă durata îndelungată a consecințelor pe care le atribuie acțiunilor autorităților, susținând că situația respectivă s-ar fi perpetuat din anul 2009 până la pronunțarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 aprilie 2024.

În final, reclamanții susțin că acțiunile pe care le impută organului de urmărire penală se încadrează în prevederile art. 3 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, întrucât, măsurile speciale de investigații ar fi fost efectuate cu încălcarea legislației, inclusiv a prevederilor art. 8 alin. (2), art. 94, art. 100 și art. 101 din Codul de procedură penală.

Prin urmare, consideră că sunt întrunite condițiile pentru repararea prejudiciului material și moral pretins a fi cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală.

Prin încheierea din 03 iunie 2024, cererea de chemare în judecată a fost ***acceptată spre examinare****. (f.d.49, vol. I)*

La 22 august 2024, prin intermediul cancelariei instanței, reprezentantul pârâtului Ministerul Justiției, Cachița Constantin, a depus **referință** la cererea de chemare în judecată, prin care a solicitat respingerea cererii, ca fiind neîntemeiată. (f.d.51-53, vol. I)

În motivarea poziției expuse în referință, menționează că Legea nr. 1545/1998 reglementează expres, cazurile, modul şi condiţiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanțele judecătorești.

Totodată, accentuează că măsurile procesuale dispuse de procurori și judecători asupra plângerilor depuse de către Gherman Ala, Gherman Pavel și Gherman Ion la 14 aprilie 2021 au fost în conformitate cu legislația în vigoare.

Remarcă că, au corespuns și oficialității procesului penal, care citează potrivit art. 28 Cod de procedură penală, că procurorul și organul de urmărire penală au obligația, în limitele competenței lor, de a porni urmărirea penală în cazul în care sânt sesizate, în modul prevăzut de prezentul cod, că s-a săvârșit o infracțiune și de a efectua acțiunile necesare în vederea constatării faptei penale și a persoanei vinovate.

Mai menționează că, în cursul examinării plângerii, din ansamblul material probator, s-a constatat că actul de verificare a decontărilor între SRL „Gordincom” și ***** la 01 martie 2008 a fost falsificat, însă conform art. 275 Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, şi va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripţie sau

amnistia, fiind luată soluția de refuz în primire și clasarea procesului penal, menținută irevocabil, contrariul nefiind stabilit.

Invocă pârâtul că, excepția lipsei obiectului cererii, or, prin prisma Legii 1545 persoana are dreptul să solicite despăgubiri în situația când aceasta a fost recunoscută într-o anumită calitate procesuală, încadrabile art. 3 și art. 6 din Legea nr. 1545. Anume în astfel de situații se poate invoca că persoana într-adevăr a fost atrasă la răspundere penală.

Relevă că, obiectul cererii de chemare în judecată este un element esențial de individualizare a acțiunii și acesta trebuie să fie licit, adică să nu contravină legii și să fie posibil, astfel încât instanța, obligându-l pe pârât la executare, acesta să-l poată realiza. Ori stabilirea cu exactitate a obiectului cererii este importantă prin aceea că instanța nu va depăși limitele stabilite de reclamant.

Reclamanții prin refuzul în a porni urmărirea penală și clasarea procesului penal, menținută irevocabil, nu au fost supuși unor pedepse penale, nu au fost trași la răspundere penală și nici condamnați, deci nu există careva ilegalități admise în privința acestora încadrabile Legii nr. 1545, conform cărei dreptul la repararea prejudiciilor, apare doar prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni), ceea ce la caz, cu certitudine nu a fost demonstrat, nefiind descoperit nici careva viciu fundamental în cadrul procedurii procesual-penale.

Statuează că, SRL „Gordincom”, Gherman Ala, Gherman Pavel și Gherman Ion prin refuzul în a porni urmărirea penală și clasarea procesului penal, menținută irevocabil, nu au demonstrat prin suport probatoriu și nici nu au motivat despre încălcarea gravă și abuzivă a drepturilor și libertăților fundamentale garantate de Constituție și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, ori că consecințele acțiunilor pretins ilicite comise sunt extrem de grave sau chiar iremediabile.

În partea ce ține de ordonanțele procurorilor din 04 noiembrie 2021 și 18 noiembrie 2021, încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 20 martie 2023 și decizia irevocabilă a Curții de Apel Chișinău din 17 aprilie 2024, ele se bucură de exclusivitate, incontestabilitate, executoriabilitate și obligativitate și nu putem vorbi de careva ilegalități, iregularități sau erori, așa cum greșit și eronat invocă reclamanții.

Învederează că, cu certitudine prezenta acțiune este neîntemeiată, or, prin prisma prevederilor enunțate supra, se atestă necesitatea întrunirii cumulative a prevederilor art. 3 și 6 din Legea nr. 1545, în contextul în care nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea patrimonială a statului.

Prin urmare, Ministerul Justiției, opinează că, la caz, nu sunt întrunite condițiile art. 6, dar nici a art. 3 din Legea nr. 1545.

Referitor la solicitarea privind obligarea prezentării scuzelor publice de către Instituția Procuraturii, sunt exagerate și vădit abuzive, or, potrivit art. 12 alin. (1) al Legii nr. 1545, procurorul care a condus sau a exercitat urmărirea penală ori procurorul ierarhic superior aduce scuze oficiale în numele statului persoanei care a fost supusă neîntemeiat urmăririi penale. (2) Scuzele oficiale ale procurorului se aduc în cazul: a) scoaterii integrale a persoanei de sub urmărire penală; b) încetării urmăririi penale în cazurile prevăzute la art. 275 pct. 7) și 8) şi art. 285 alin. (2) pct. 2) din Codul de procedură penală; c) devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare. Raportat speței nu avem circumstanțe încadrabile acestor prevederi.

Consemnează că, pretențiile în contextul circumstanţelor descrise, sunt neîntemeiate. Or, în condițiile în care prezenta acţiune civilă nu întruneşte cazul, modul şi condiţiile de aplicabilitate a Legii nr. 1545, prin urmare, nu există nici un temei legal de a admite aceste solicitări, în principiu.

Prin urmare, a considerat că şi prevederile art. 11 din Legea nr. 1545, cât şi prevederile art. 219 alin.(4) din Codul de procedură penală, în dovedirea lor, nu au fost demonstrate prin suport probant de către reclamanți.

La 04 noiembrie 2024 și 06 noiembrie 2024, prin intermediul cancelariei instanței, reclamanții au depus ***cerere de concretizare (completare)*** a pretențiilor din acțiune, prin care au solicitat:

- aplicarea directă a Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, în special, art. 1 al Primului Protocol adițional, art. 3 din Protocolul nr. 7 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale în conexiune cu art. 6 și art. 13 CEDO;

- obligarea Procuraturii la dezmințirea publică a informațiilor false întemeiate pe falsitate lansate public, inclusiv Ambasadei României cu obligarea prezentării scuzelor publice de către Instituția Procuraturii;

*- compensarea și încasarea cheltuielilor suportate, a prejudiciilor cauzate și a altor cheltuieli aferente susținute la stabilirea adevărului în cauza penală nr. *****și a faptului comiterii infracțiunii în procesul penal nr. ******. (f.d.57-69, vol. I)

Cererea de concretizare a pretențiilor a fost primită spre examinare, prin încheierea protocolară din 06 noiembrie 2024, și respectiv din 19 februarie 2025. (f.d. 92, 130, vol. I)

Succesiv, la 18 iunie 2025, prin intermediul cancelariei instanței, reclamanții au depus cerere de concretizare a pretențiilor din acțiune, care a fost primită spre examinare, prin încheierea protocolară din 07 octombrie 2026. (f.d.141-150, vol. I, f.d.83, vol. II)

De esență, reclamanții au invocat că cererile de concretizare, denotă în sine, o cerere de completare a pretențiilor din cererea de chemare în judecată din 25 aprilie 2024, precum și cele din 04 și 06 noiembrie 2024.

La 21 iulie 2025, prin intermediul poștei electronice a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, reprezentantul pârâtului Procuratura Generală, Andriuța Lucia, a depus un demers cu privire la încetarea procesului în temeiul art.265 lit. b) Cod de procedură civilă, care a fost respinsă, prin încheierea protocolară din 07 octombrie 2025. (f.d.152-153, vol. I, 84, vol. II)

La 24 noiembrie 2025, prin intermediul cancelariei instanței, reclamanții au depus un demers privind *sesizarea Curții Constituționale* fiind ridicată excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 2, art. 5 și art. 12 Cod de procedură civilă, care a fost admisă prin încheierea din 02 decembrie 2025. (f.d.33-34, 35-37, vol. I)

Prin Decizia Curții Constituționale nr. 109 din din 11 iunie 2026 de *inadmisibilitate a sesizării* nr. 259g/2025, s-a declarat ca inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 2, 5 și 12 din Codul de procedură civilă. (f.d.52-59, vol. I)

Poziția participanților la proces în cadrul examinării în fond a cauzei:

În ședințe de judecată, reclamanții Gherman Pavel și Gherman Ala (fiind și administrator al SRL „Gordincom”) s-au prezentat, solicitând admiterea cererii de chemare în judecată pe temeiurile de fapt și de drept invocate, administrând suplimentar pledoarii în formă scrisă. (f.d.168-178, vol. I)

Reclamantul Gherman Ion nu a fost prezent în ședințele de judecată.

În ședință de judecată, neprezenții pârâtului, Ministerului Justiției, Stelea Teodor, Zagnat Cristian și Cachița Constantin, au solicitat respingerea acțiunii, ca fiind neîntemeiată, reiterând argumentele expuse în referință.

Reprezentantul pârâtului Procuratura Generală, Andriuța Lucia, în ședința de judecată, s-a prezentat și a solicitat respingerea acțiunii, ca fiind neîntemeiată.

Aprecierea instanței de judecată:

Studiind materialele dosarului, instanța de judecată ajunge la concluzia de a respinge cererea de chemare în judecată ca neîntemeiată, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) şi (3) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea.

Conform art. 121 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului, iar conform prevederilor art. 130

alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Actele cauzei denotă că, la 14 aprilie 2021, Gherman Ala, a depus o plângere, înregistrată în R-1 a IP Rîşcani al DP mun. Chişinău, atribuit număr la proces penal nr. *****.

Prin ordonanța Procurorului în Procuratura mun. Chişinău, Oficiul Rîşcani, Lucia Andriuța din 04 noiembrie 2021 a fost dispus a refuza în începerea urmăririi penale pe circumstanțele reflectate în partea descriptivă a prezentei ordonanțe, pe motiv că a intervenit termenul de prescripție, a clasa procesul penal nr. *****, înregistrat la 14 aprilie 2021 în R-1 a IP Rîşcani al DP mun. Chişinău.

Prin ordonanța Procurorului, adjunct interimar al Procuraturii mun. Chişinău, șef adjunct interimar al Oficiului Rîşcani, Angela Pleşca din 18 noiembrie 2021 a fost dispusă respingerea integrală a plîngerii depusă de către Ala Gherman împotriva ordonanței de refuz în pornirea urmăririi penale şi clasare a procesului penal nr. ***** din 04 noiembrie 2021, din motivele expuse în partea descriptivă a prezentei ordonanţe.

Prin încheierea Judecătoriei Chişinău, sediul Ciocana nr. 10-2193/22 din 20 martie 2023 a fost respinsă ca neîntemeiată plângerea persoanei juridice petiționare SRL „Gordincom", înaintată în baza art. 313 CPP, prin care contestă ordonanța din 04 noiembrie 2021 și ordonanța din 18 noiembrie 2021, prin care a fost respinsă plângerea declarată în ordinea art. 299[1] CPP, cu obligarea procurorilor să înlăture omisiunile depistate. Ordonanțele contestate, s-au menținut fără modificări.

Prin decizia irevocabilă a Curții de Apel Chişinău nr. 10r-581/23 din 17 aprilie 2024 a fost respins recursul persoanei juridice SRL „Gordincom", reprezentat de administratorul/directorul Gherman Ala şi persoana fizică Gherman Ala declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chişinău, sediul Ciocana nr. 10-2193/22 din 20.03.2023, ca fiind nefondat.

Instanța de judecată consemnează că prin cererea de chemare în judecată inițială și prin cererile de completare a acțiunii, reclamanții solicită:

- aplicarea directă a Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului şi libertăților fundamentale, în special, art. 1 al Primului Protocol adițional, art. 3 din Protocolul nr. 7 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale în conexiune cu art. 6 și art. 13 CEDO;

- obligarea prezentării scuzelor publice de către Instituția Procuraturii;

- obligarea Procuraturii la dezmințirea publică a informațiilor false întemeiate pe falsitate lansate public, inclusiv Ambasadei României cu obligarea prezentării scuzelor publice de către Instituția Procuraturii;

*- compensarea și încasarea cheltuielilor suportate, a prejudiciilor cauzate și a altor cheltuieli aferente susținute la stabilirea adevărului în cauza penală nr. *****și a faptului comiterii infracțiunii în procesul penal nr. *****.*

Conform prevederilor art. 240 alin.(3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Inițial, instanța de judecată constată că calitatea procesuală de pârât atribuită de către reclamanți Procuraturii Republicii Moldova, nu este corespunzătoare, or, conform prevederilor art. 5 alin. (1) din Legea nr.1545/1998, cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.

În consecință, în motivarea expusă, instanța de judecată va da o apreciere pretențiilor reclamanților în coraport cu unicul pârât Ministerul Justiției, ca organ reprezentativ a statului pe categoria de cauze vizate.

În contextul pretențiilor deduse judecății, instanța de judecată consideră necesar de a nota următoarele prevederi legale incidente raportului juridic litigios.

Potrivit art. 219 alin. (1) Cod de procedură penală, acţiunea civilă în procesul penal se intentează prin depunerea unei cereri, adresate procurorului sau instanţei de judecată, de către persoanele fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale sau morale nemijlocit prin fapta (acţiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârşirea acesteia.

Potrivit prevederilor art. 19 alin. (1), (3) şi (5) Cod civil, în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situaţia în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

Instanța de judecată notează că legea cadru, care reglementează cazurile, modul şi condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanțele judecătorești, este Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25.02.1998.

Noțiunea de acțiuni ilicite, este definită la art. 2 alin.(1) a Legii evidențiate, ca fiind, acele acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu

funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale şi materiale în tumult procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni).

Conform prevederilor art. 2007 alin. (1) din Codul civil, prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri: a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea; b) aplicare ilegală, în calitate de sancțiune contravențională, a arestului, a muncii neremunerate în folosul comunității; c) acțiuni sau inacțiuni care au dus, după caz, la: – constatarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale ale unei persoane şi dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia; – pronunțarea unei hotărâri de către o instanță judecătorească națională, ca urmare a condamnării statului de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin care s-a dispus achitarea unor sume din contul statului.

În această ordine de idei, conform prevederilor art. 3 aliniatele (1) şi (2) din Legea enunțată, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum şi în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare. Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură şi din instanțele judecătorești.

Conform prevederilor art. 6 din aceeași Lege, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive şi irevocabile a sentinței de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art. 313 alin.(5) din Codul de procedură

penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.

Totodată, conform art. 10 din Legea enunțată, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6.

Subsecvent, în conformitate cu prevederile art. 2036 aliniatele (1), (2) și (3) din Codul Civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența şi întinderea prejudiciului patrimonial. Reparația prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului , muncii neremunerate în folosul comunității şi în alte cazuri prevăzute de lege.

Cu privire la pretenția privind încasarea prejudiciului cauzat, prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii, instanța de judecată reține că, angajarea răspunderii statului pentru compensarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, survine doar în cazurile expres prevăzute de Lege.

Astfel, instanța de judecată reține că în prezenta acțiune, reclamanții au invocat refuzul organului de urmărire penală în pornirea urmăririi penale și clasarea procesului penal nr. *****, în temeiul art. 275 pct. 4 CPP, din motiv că a intervenit termenul de prescripție, fapt consemnat în ordonanța procurorului din 04 noiembrie 2021.

Succesiv, din materialele cauzei, rezultă că soluția respectivă a fost menținută de procurorul ierarhic superior, iar legalitatea actelor contestate a fost examinată de instanțele judecătorești, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 20 martie 2023 și prin decizia irevocabilă a Curții de Apel Chișinău din 17 aprilie 2024, prin care plângerea și, respectiv, recursul reclamanților au fost respinse.

Instanța de judecată, decelează că pentru aplicabilitatea dispozițiilor Legii prenotate supra, în fiecare caz în care se pretinde încasarea despăgubirilor materiale și morale cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii, instanței judecătorești urmează să existe și să fie întrunite cumulativ (minim o condiție), atât a circumstanțelor prevăzute la art. 6 ,,dreptul la repararea prejudiciului” și de art. 3 ,,cazurile de recuperare a prejudiciului”.

Astfel, normele în cauză sunt indisolubile şi nu pot fi aplicate în mod separat. În speță, acțiunea civilă nu întrunește nici măcar separat una din condițiile

prevăzute de art. 3 sau art. 6 din Legea nr. 1545-XIII din 25.02.1998, nu încă cumulativ.

Mai exact, din materialele cauzei se constată că nu se regăsește nici unul din temeiurile enunțate mai sus, întrucât reclamanții nu au fost reţinuţi, în privinţa acestora nu au fost aplicate măsuri preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, nu au fost traşi la răspundere penală, nu au fost condamnaţi, averea acestora nu a fost confiscată, nu au fost supuşi la muncă neremunerată în folosul comunităţii; nu au fost fost supuşi percheziţiei, ridicării, averea acestora nu a fost pusă sub sechestru, nu au fost suspendaţi sau eliberaţi din lucru (funcţie), în privinţa lor nu s-au efectuat măsuri speciale de investigaţii, nu au fost ridicate documentele contabile, alte documente, bani, ștampile şi nu le-au fost blocate conturile bancare.

În mod corespunzător, din coroborarea prevederilor art. 3 alin. (1) și art. 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, rezultă că reclamanții nu sunt îndreptățit să solicite repararea prejudiciului, în condițiile în care în cadrul examinării cauzei nu s-au constatat circumstanțele expres prevăzute de Lege care ar justifica dreptul acestora de a pretinde repararea prejudiciului.

Totodată, relevante speței sunt și prevederile art. 10 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, care statuează că dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6.

Instanța de judecată reține că la caz nu s-a constatat nici unul dintre temeiurile prevăzute de art. 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 în coroborare cu prevederile art. 2007 alin. (1) Cod civil, citate mai sus, şi astfel, reclamanţii nu pot pretinde repararea prejudiciului moral.

Totodată, conform prevederilor art. 7, lit. g) din legea prenotată supra, în cazurile menţionate la art. 3 alin. (1), persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii sau în instanţa judecătorească.

La fel, ultimii nu dispun de dreptul de a solicita compensarea prejudiciului material pretins a fi cauzat.

Suplimentar, instanța reține că, deși reclamanții invocă falsificarea înscrisului care ar fi stat la baza unor demersuri procesuale și susțin că prin acțiunile autorităților le-au fost afectate drepturile și interesele legitime, aceste circumstanțe, în lipsa întrunirii condițiilor speciale de angajare a răspunderii statului, nu pot constitui, de sine stătător, temei pentru admiterea acțiunii în baza Legii nr. 1545/1998.

Totodată, din ansamblul probelor administrate nu rezultă că reclamanții ar fi demonstrat existența unor acțiuni sau inacțiuni ale autorităților care să se încadreze într-unul dintre cazurile prevăzute de art. 3 din legea specială și nici existența unui

temei dintre cele prevăzute la art. 6 pentru naşterea dreptului la repararea prejudiciului.

Or, simpla nemulțumire față de soluțiile adoptate în cadrul procesului penal, chiar însoțită de invocarea unor pretinse încălcări ale drepturilor fundamentale, nu poate substitui condițiile legale expres stabilite pentru angajarea răspunderii patrimoniale a statului.

În consecință, instanța ajunge la concluzia că, în circumstanțele speței, nu sunt întrunite condițiile legale pentru angajarea răspunderii patrimoniale a statului, motiv pentru care pretențiile privind repararea prejudiciului material și moral urmează a fi respinse ca neîntemeiate.

Cu privire la pretenția privind obligarea Procuraturii Generale să dezmintă public informațiile pretins false și să prezinte scuze publice, instanța reține că art. 12 din Legea nr. 1545/1998 reglementează în mod expres condițiile în care procurorul care a condus sau a exercitat urmărirea penală ori procurorul ierarhic superior aduce scuze oficiale în numele statului persoanei supuse neîntemeiat urmăririi penale.

Potrivit alin. (2) al aceluiași articol, scuzele oficiale ale procurorului se aduc în cazul: a) scoaterii integrale a persoanei de sub urmărire penală; b) încetării urmăririi penale în cazurile prevăzute la art. 275 pct. 7) şi 8) şi art. 285 alin. (2) pct. 2) din Codul de procedură penală; c) devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare.

În prezenta cauză, din materialele administrate nu rezultă existența vreunuia dintre aceste temeiuri în privința reclamanților.

Subsecvent, solicitarea privind dezmințirea publică a informațiilor adresate inclusiv Ambasadei României nu poate fi admisă exclusiv în baza art. 12 din Legea nr. 1545/1998, întrucât norma respectivă reglementează obligația de prezentare a scuzelor oficiale în condițiile expres stabilite de lege, fără a institui, prin ea însăși, o obligație generală de dezmințire publică a oricăror informații pe care partea le consideră false.

În lipsa demonstrării temeiului juridic aplicabil și a circumstanțelor de fapt care ar justifica măsurile solicitate, această pretenție urmează a fi respinsă.

Cu privire la solicitarea reclamanților privind aplicarea directă a Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, în special a art. 1 din Primul Protocol adițional, a art. 3 din Protocolul nr. 7, în coroborare cu art. 6 și art. 13 din Convenție, instanța de judecată reține că dispozițiile Convenției și ale protocoalelor adiționale la aceasta constituie repere normative obligatorii pentru examinarea cauzelor deduse judecății, urmând a fi interpretate și aplicate în concordanță cu obiectul și domeniul lor de reglementare.

Astfel, art. 1 din Primul Protocol adițional garantează respectarea bunurilor, art. 3 din Protocolul nr. 7 reglementează dreptul la despăgubiri în cazul erorilor

judiciare în materie penală, art. 6 din Convenție garantează dreptul la un proces echitabil, iar art. 13 consacră dreptul la un recurs efectiv în cazul încălcării drepturilor și libertăților recunoscute de Convenție.

Instanța constată că simpla invocare a acestor dispoziții nu determină, prin ea însăși, nașterea unui drept la despăgubiri în sarcina statului, fiind necesară examinarea circumstanțelor concrete ale cauzei prin prisma drepturilor garantate și a condițiilor de aplicabilitate a fiecărei norme.

În speță, reclamanții nu au demonstrat că situația de fapt constatată întrunește condițiile de aplicabilitate ale art. 3 din Protocolul nr. 7, care vizează despăgubirea persoanei condamnate definitiv pentru o infracțiune atunci când condamnarea este ulterior anulată sau persoana este grațiată în urma descoperirii unui fapt nou ori recent descoperit care demonstrează că s-a produs o eroare judiciară. Or, din materialele cauzei rezultă că procesul penal nr. ***** a fost clasat ca urmare a intervenirii termenului de prescripție, fără ca reclamanții să fi fost condamnați în cadrul acestuia.

De asemenea, în ceea ce privește art. 1 din Primul Protocol adițional, reclamanții nu au individualizat și nu au demonstrat, prin probe pertinente, existența unei ingerințe în dreptul lor la respectarea bunurilor care să justifice acordarea despăgubirilor solicitate. Simpla invocare a unor cheltuieli suportate sau a unor consecințe patrimoniale pretins cauzate de acțiunile autorităților nu este suficientă, în lipsa stabilirii legăturii juridice dintre acestea și o încălcare imputabilă statului.

Totodată, instanța reține că art. 6 și art. 13 din Convenție nu instituie, în mod automat, un drept la despăgubiri pentru orice soluție a organelor de urmărire penală cu care persoanele interesate nu sunt de acord. Aplicabilitatea acestor dispoziții presupune examinarea drepturilor concrete invocate și a existenței unei pretinse încălcări, precum și a caracterului efectiv al remediilor disponibile.

În circumstanțele prezentei cauze, legalitatea ordonanțelor procurorului din 04 noiembrie 2021 și 18 noiembrie 2021 a fost supusă controlului judecătoresc, plângerea reclamanților fiind respinsă prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 20 martie 2023, menținută prin decizia irevocabilă a Curții de Apel Chișinău din 17 aprilie 2024. Totodată, reclamanții nu au prezentat elemente probatorii suficiente pentru a demonstra că, în cadrul procedurilor respective, le-au fost încălcate drepturile garantate de dispozițiile convenționale invocate.

Prin urmare, instanța constată că, în circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, invocarea directă a Convenției și a protocoalelor adiționale nu constituie un temei suficient pentru admiterea pretențiilor formulate, în lipsa demonstrării unei încălcări concrete a drepturilor garantate și a condițiilor juridice necesare acordării despăgubirilor.

Pe cale de consecință, instanța ajunge la concluzia de a respinge ca fiind neîntemeiată acțiunea înaintată de SRL ,,Gordincom”, Gherman Ala, Gherman Ion, Gherman Pavel către Ministerul Justiției și Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii.

În conformitate cu art. 238-241 Cod de Procedura Civilă, instanța de judecată,-

HOTĂRĂŞTE

Se respinge ca fiind neîntemeiată acțiunea înaintată de SRL ,,Gordincom”, Gherman Ala, Gherman Ion, Gherman Pavel către Ministerul Justiției și Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile, prin intermediul Judecătoriei Chișinău sediul Centru.

Președintele ședinței,
Judecător **Muruianu Maria**

Copia identică originalului,
Judecător ***Muruianu Maria***